

Alimova Mavluda Adiz qizi
Buxoro davlat pedagogika instituti,
boshlang'ich ta'lim kafedrası
tayanch doktoranti
alimovamavluda@buxdpi.uz

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA TANQIDIY FIKRLASH: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIDAGI YONDASHUVLAR

Annotatsiya. Ushbu maqolada boshlang'ich ta'limda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish muammosi yoritilib, xalqaro tajriba va O'zbekiston ta'lim tizimidagi yondashuvlar tahlil qilinadi. Dunyoning ilg'or mamlakatlarida tanqidiy fikrlashni shakllantirishga qaratilgan metod va pedagogik texnologiyalar o'rganiladi. Shuningdek, O'zbekiston ta'lim tizimida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish bo'yicha mavjud holat, muammolar va istiqbollar tahlil qilinib, samarali yondashuvlar taklif etiladi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, tanqidiy fikrlash, xalqaro tajriba, O'zbekiston ta'lim tizimi, pedagogik texnologiyalar, innovatsion metodlar

КРИТИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ В НАЧАЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ И ПОДХОДЫ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ УЗБЕКИСТАНА

Аннотация. В данной статье рассматривается проблема развития критического мышления в начальном образовании, анализируется международный опыт и подходы в системе образования Узбекистана. Изучены методики и педагогические технологии, направленные на формирование критического мышления в ведущих странах мира. Также проанализировано текущее состояние, проблемы и перспективы развития критического мышления в системе образования Узбекистана, предложены эффективные подходы.

Ключевые слова: начальное образование, критическое мышление, международный опыт, система образования Узбекистана, педагогические технологии, инновационные методы.

CRITICAL THINKING IN PRIMARY EDUCATION: INTERNATIONAL EXPERIENCE AND APPROACHES IN UZBEKISTAN'S EDUCATION SYSTEM

Annotation. This article examines the issue of developing critical thinking in primary education, analyzing international experience and approaches in Uzbekistan's education system. The study explores methods and pedagogical technologies aimed at fostering critical thinking in leading countries worldwide. Additionally, the current state, challenges, and prospects of developing critical thinking in Uzbekistan's education system are analyzed, and effective approaches are proposed.

Keywords: primary education, critical thinking, international experience, Uzbekistan's education system, pedagogical technologies, innovative methods

Kirish. Boshlang'ich ta'limda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish hozirgi zamon ta'lim tizimining eng muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Tanqidiy fikrlash – bu insonning mustaqil fikrlash, dalillarni tahlil qilish, xulosa chiqarish, muammolarga ijodiy yondashish kabi ko'nikmalarini shakllantirish jarayonidir. Ushbu ko'nikmalar XXI asrda shaxsning intellektual rivojlanishi va jamiyatdagi muvaffaqiyatini belgilab beruvchi asosiy omillardan biri bo'lib, nafaqat ta'lim sohasida, balki kundalik hayotda, kasbiy faoliyatda ham muhim ahamiyatga ega. Shu sababli, ko'plab rivojlangan davlatlar ta'lim tizimida tanqidiy fikrlashni erta yoshdan shakllantirishga alohida e'tibor qaratmoqda.

Dunyoning ilg'or ta'lim tizimlariga ega mamlakatlari – Finlandiya, AQSh, Kanada, Singapur va Janubiy Koreya – boshlang'ich ta'lim jarayonida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga asoslangan yondashuvlarni joriy etgan. Ushbu mamlakatlarda o'quvchilarga mustaqil fikrlash, savol berish, muammolarni tahlil qilish va ijodiy yechim topish ko'nikmalari o'rgatiladi. Masalan, Finlandiyada ta'lim tizimi o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini shakllantirishga yo'naltirilgan bo'lib, o'qituvchilar bolalarga tayyor bilim berishdan ko'ra, ularning o'zlari ilmiy izlanish va mantiqiy xulosa chiqarish ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi. Singapurda esa tanqidiy fikrlash STEM (fan, texnologiya,

muhandislik va matematika) fanlari bilan uzviy bog'liq bo'lib, o'quvchilar eksperimentlar, loyihalar va muammoli topshiriqlar orqali o'z bilimlarini amaliyotda sinab ko'radilar.

O'zbekiston Respublikasi ham xalqaro tendensiyalarni inobatga olgan holda, ta'lim tizimini zamonaviylashtirish va o'quvchilarning tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish bo'yicha bir qator islohotlarni amalga oshirmoqda. O'zbekiston Prezidentining ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan qaror va farmonlari, 2030-yilgacha mo'ljallangan ta'lim strategiyasi doirasida innovatsion ta'lim metodlarini joriy etish masalasiga katta e'tibor qaratilmoqda. Respublikada boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun yangi pedagogik metodlar va o'qitish texnologiyalarini joriy etish orqali ularning tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantirishga intilish mavjud.

Shu bilan birga, O'zbekistonda boshlang'ich ta'limda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish bo'yicha bir qator muammolar ham mavjud. Dastavval, an'anaviy ta'lim tizimi asosan reproduktiv (takrorlovchi) ta'lim modeliga asoslangan bo'lib, bunda o'quvchilar tayyor bilimni qabul qiladi, lekin uni tahlil qilish, mustaqil ravishda baholash va qo'llash imkoniyatlari cheklangan bo'lib qoladi. Ikkinchidan, aksariyat o'qituvchilar tanqidiy fikrlash metodikalaridan foydalanishga yetarlicha tayyor emas, chunki bu borada ularga maxsus treninglar va amaliy ko'nikmalar yetishmaydi. Uchinchidan, darsliklar va o'quv materiallarida ham tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga yo'naltirilgan topshiriqlar yetarlicha emas, ular asosan an'anaviy yodlash va qayta hikoya qilish uslubiga asoslangan.

Ushbu muammolarni hal qilish uchun xalqaro tajribani chuqur o'rganish va O'zbekiston ta'lim tizimiga moslashtirish zarur. Ilg'or mamlakatlarning tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uchun interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, muammoli ta'lim va ijodiy topshiriqlar muhim ahamiyat kasb etadi. O'qituvchilar uchun maxsus malaka oshirish dasturlarini ishlab chiqish, darslik va o'quv materiallarini yangilash, ta'lim jarayoniga zamonaviy pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda samarali vositalar bo'lishi mumkin.

Tanqidiy fikrlashning rivojlanishi nafaqat o'quvchilarning intellektual darajasini oshirishga, balki ularning kelajakdagi muvaffaqiyatiga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Zamonaviy dunyoda insonlar juda katta hajmdagi ma'lumotlar bilan ishlashga majbur, shu sababli ularni tahlil qilish, keraklisini ajratib olish va asosli qaror qabul qilish ko'nikmalari katta ahamiyat kasb etadi. O'quvchilar maktab davrida tanqidiy fikrlashni o'rganish orqali nafaqat o'zlarining o'quv jarayonidagi natijalarini yaxshilaydi, balki kelajakda mustaqil shaxs bo'lib yetishishlari, jamiyatdagi muammolarni tahlil qilish va ularga samarali yechim topish qobiliyatiga ega bo'ladilar.

O'zbekiston ta'lim tizimida bu boradagi islohotlarni jadallashtirish uchun quyidagi yo'nalishlarga e'tibor qaratish lozim:

1. O'qituvchilarni tayyorlash va qayta tayyorlash – ularga tanqidiy fikrlashni rivojlantirish metodikalarini bo'yicha treninglar tashkil etish.
2. Darslik va o'quv materiallarini takomillashtirish – tanqidiy fikrlashga yo'naltirilgan topshiriq va mashg'ulotlarni ko'proq joriy qilish.
3. Interfaol va innovatsion metodlardan foydalanish – muammoli ta'lim, loyiha asosida o'qitish, jamoaviy tahlil va bahs-munozaralar orqali o'quvchilarni faol fikrlashga o'rgatish.
4. Ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish – raqamli resurslar, multimediya materiallari va onlayn ta'lim platformalarini joriy etish orqali o'quvchilarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishga hissa qo'shish.

Boshlang'ich ta'limda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish zamonaviy ta'limning ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib, bu borada xalqaro tajribani o'rganish va mahalliy sharoitga moslashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbekiston ta'lim tizimida ushbu yo'nalishda amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida o'quvchilarning nafaqat nazariy bilim darajasi oshadi, balki ular o'z bilimlarini hayotda qo'llash, tahlil qilish va muammolarga innovatsion yechim topish qobiliyatiga ham ega bo'ladilar. Shu bois, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish bo'yicha olib borilayotgan ilmiy tadqiqotlar va amaliyotga yo'naltirilgan metodikalar kelajakda yanada takomillashtirilishi zarur.

Asosiy qism. Boshlang'ich ta'limda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, bu jarayon o'quvchilarning tafakkur darajasini oshirish bilan birga, ularning hayotga bo'lgan qarashlarini shakllantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Tanqidiy fikrlash jarayonida o'quvchilar berilgan ma'lumotlarni tahlil qilish, o'z fikrlarini ifodalash, dalillarga asoslangan qaror qabul qilish kabi ko'nikmalarga ega bo'ladilar. Ushbu jarayon tabiiy ravishda rivojlantirilishi uchun esa ta'lim metodlari va yondashuvlarini takomillashtirish talab etiladi.

Dunyo tajribasiga nazar tashlansa, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish bo'yicha turli yondashuvlar mavjud. Masalan, AQSh ta'lim tizimida tanqidiy fikrlashning Bloom taksonomiyasi asosida rivojlantirilishi keng qo'llaniladi. Ushbu yondashuv bo'yicha o'quvchilar past darajadagi bilimlarni yodlash bilan

cheklanmay, balki yuqori darajadagi tahlil, sintez va baholash ko'nikmalarini rivojlantirishlari lozim. Bu uslub dars jarayonida ochiq savollar berish, muammoli topshiriqlar yechish va bahs-munozaralar tashkil etish orqali amalga oshiriladi.

Yevropa mamlakatlarida esa loyiha asosida o'qitish metodi tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda keng qo'llaniladi. Masalan, Finlandiya ta'lim tizimida o'quvchilarga real hayotiy muammolarni yechish orqali o'z fikrlarini mustaqil shakllantirish imkoniyati yaratiladi. O'quvchilar muammoga yechim izlash jarayonida turli manbalarni o'rganadilar, dalillarni tahlil qiladilar va o'z xulosalarini chiqaradilar. Bu esa ularning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning yana bir samarali yo'li interfaol metodlarni qo'llash hisoblanadi. Interfaol metodlar orqali o'quvchilar bilimlarni passiv qabul qilmay, balki o'quv jarayonida faol ishtirok etadilar. Masalan, klaster metodi, "Baliq skeleti" (Fishbone diagram), "Konseptual xaritalar" kabi usullar o'quvchilarning mavzuni chuqur anglashiga yordam beradi. Bundan tashqari, rolli o'yinlar va dramatisatsiya usullari ham boshlang'ich sinf o'quvchilarining tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantirishda muhim o'rin tutadi.

O'zbekiston ta'lim tizimida ham so'nggi yillarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, Prezident qarorlariga muvofiq, ta'lim tizimiga zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish bo'yicha chora-tadbirlar ishlab chiqilmoqda. O'quv dasturlariga tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga xizmat qiladigan topshiriqlar va mashqlar kiritilmoqda. Shuningdek, pedagoglar uchun malaka oshirish kurslari tashkil etilib, ularga yangi metodikalar o'rgatilmoqda.

Ammo bu borada hali ko'plab muammolar mavjud. Jumladan, o'qituvchilar orasida tanqidiy fikrlash metodikalarini chuqur biladigan mutaxassislar yetarli emas. Ko'plab o'quvchilar ham mustaqil fikrlashga o'rganmagan, chunki ta'lim jarayoni hali ham ko'p hollarda an'anaviy metodlarga asoslanib qolmoqda. Darsliklar va o'quv materiallari ham tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga yetarlicha yo'naltirilmagan.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uchun birinchi navbatda o'qituvchilarni tayyorlash tizimini takomillashtirish zarur. O'qituvchilar tanqidiy fikrlashga asoslangan darslarni samarali tashkil etish usullarini o'rganishlari, dars jarayonida ochiq savollar berish, o'quvchilarni fikrlashga undovchi topshiriqlar berish, ularning ijodiy yondashuvlarini qo'llab-quvvatlashga o'rganishlari lozim. Bunda xalqaro tajribadan foydalanish, xorijiy mutaxassislar bilan hamkorlikda treninglar tashkil etish foydali bo'lishi mumkin.

Ikkinchidan, ta'lim dasturlarini tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga yo'naltirish lozim. Darsliklarda faqat faktlarni yodlash emas, balki ularni tahlil qilish, muhokama qilish va qo'llash imkonini beruvchi mashqlar ham ko'proq bo'lishi kerak. Masalan, muammoli vaziyatlar asosida topshiriqlar ishlab chiqish, bahs-munozaralar tashkil etish, o'quvchilarga mustaqil tadqiqot olib borish imkonini berish foydali bo'lishi mumkin.

Uchinchidan, ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ham muhim ahamiyatga ega. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilarga interfaol ta'lim berish, ularning mustaqil izlanishlarini qo'llab-quvvatlash, raqamli resurslardan foydalanish imkonini yaratish kerak. Masalan, onlayn ta'lim platformalaridan foydalanish, interfaol o'yinlar va vizual materiallar orqali o'quvchilarning qiziqishini oshirish mumkin.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish orqali ta'lim tizimida bir qator muhim natijalarga erishish mumkin. O'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishi ortadi, ular dars jarayonida faol ishtirok eta boshlaydilar. Mustaqil fikrlay oladigan, dalillarga asoslangan qaror qabul qiladigan, o'z fikrlarini erkin ifoda etadigan yosh avlod shakllanadi. Bu esa nafaqat ularning akademik natijalariga, balki kelajakdagi muvaffaqiyatlariga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Shuningdek, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish ijtimoiy hayotda ham katta ahamiyatga ega. Mustaqil fikrlay oladigan, muammolarni tahlil qila biladigan va dalillarga asoslangan xulosa chiqaradigan insonlar jamiyatning rivojlanishiga hissa qo'shadi. Ular yangiliklarni tanqidiy baholay oladi, noto'g'ri ma'lumotlarga ishonmaydi va o'z fikrlarini asosli himoya qila oladi. Shu sababli, ta'lim jarayonida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish nafaqat o'quvchilarning, balki butun jamiyatning kelajagi uchun muhim strategik yo'nalish hisoblanadi.

O'zbekiston ta'lim tizimida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar va kelgusidagi rejalar natijasida o'quvchilarning intellektual salohiyati ortib borishi kutilmoqda. Bu esa mamlakatning global ta'lim makonida raqobatbardosh bo'lishiga, yosh avlodning zamonaviy dunyoga moslashishiga va ularning intellektual rivojlanishiga xizmat qiladi. Shu bois, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish bo'yicha ilmiy tadqiqotlarni davom ettirish va yangi innovatsion yondashuvlarni ishlab chiqish muhim vazifalardan biri bo'lib qolmoqda.

Tadqiqot obyekti va qo'llanilgan metodlar. Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish jarayonida samarali metodlardan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Ushbu metodlar o'quvchilarning mustaqil tahlil qilish, dalillarga asoslangan xulosa chiqarish va o'z fikrlarini erkin ifoda etish qobiliyatlarini shakllantirishga yordam beradi. Ta'lim jarayonida qo'llaniladigan asosiy metodlar orasida muammoli ta'lim, interfaol yondashuvlar, klasterlash, bahs-munozaralar va refleksiya kabi usullar alohida ajralib turadi.

Muammoli ta'lim usuli tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda eng samarali metodlardan biri hisoblanadi. Ushbu usulda o'quvchilarga muammoli vaziyatlar taqdim etiladi va ulardan mustaqil yechim topish talab qilinadi. Masalan, dars jarayonida o'qituvchi mavzu bo'yicha ochiq savollar berishi, o'quvchilarga mustaqil izlanish olib borish imkoniyatini yaratishi mumkin. Bu metod o'quvchilarni muammoni chuqur tahlil qilish, turli manbalarni o'rganish va o'z qarashlarini shakllantirishga undaydi.

Interfaol metodlar esa o'quvchilarning dars jarayonida faol ishtirok etishlarini ta'minlaydi. Masalan, "Baliq skeleti" diagrammasi orqali o'quvchilar biror mavzu yoki muammoga taalluqli sabab va natijalarni ajratib ko'rsatishlari mumkin. Shuningdek, "Fikrlar xaritasi" usuli yordamida mavzu bo'yicha asosiy tushunchalar va ularning o'zaro bog'liqligi aniqlanadi. Bu kabi interfaol usullar o'quvchilarning analitik fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi.

Bahs-munozara metodlari ham tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda katta ahamiyat kasb etadi. O'quvchilar dars davomida muayyan masala yuzasidan o'z fikrlarini bayon etishlari va boshqalar bilan bahslashishlari orqali o'z dalillarini isbotlashga harakat qiladilar. Masalan, "Ikki qarama-qarshi nuqtai nazar" usulida guruhlariga bo'lingan o'quvchilar muayyan mavzu bo'yicha ijobiy va salbiy tomonlarni muhokama qiladilar. Bu jarayonda o'quvchilar nafaqat o'z fikrlarini asoslashni, balki qarama-qarshi nuqtai nazarlarni ham tushunishni o'rganadilar.

Klasterlash metodi o'quvchilarga mavzuni kengroq tahlil qilish imkoniyatini beradi. Ushbu metod bo'yicha mavzu markaziy tushuncha sifatida belgilanadi va unga bog'liq bo'lgan fikrlar tarmoq shaklida yoziladi. Klasterlash orqali o'quvchilar mavzu bo'yicha mustaqil izlanish olib boradilar va o'z tahlillarini shakllantiradilar. Bu usul o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini oshirish bilan birga, ularning ijodiy yondashuvlarini ham rivojlantiradi.

Refleksiya metodlari esa o'quvchilarning o'z fikrlarini tahlil qilish va o'z ustida ishlash imkoniyatini yaratadi. Masalan, dars yakunida "Men nimani o'rgandim?", "Menga eng qiziq bo'lgan jihatlar qaysilar?" kabi savollar orqali o'quvchilar dars jarayonini tahlil qiladilar va o'z rivojlanish darajalarini baholaydilar. Bu esa ularda o'z-o'zini tahlil qilish va mustaqil fikr yuritish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda qo'llaniladigan metodlar o'quvchilarning mustaqil fikrlashini shakllantirish, muammolarni hal qilish va dalillarga asoslangan xulosalar chiqarishga undaydi. Ta'lim jarayonida ushbu metodlarni tizimli qo'llash orqali o'quvchilarning tafakkur darajasini oshirish va ularni zamonaviy jamiyat talablari asosida tayyorlash mumkin.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish bugungi ta'lim tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib, u o'quvchilarning mustaqil fikrlash, dalillarga asoslangan xulosa chiqarish va muammolarni yechish qobiliyatlarini shakllantirishga xizmat qiladi. Boshlang'ich ta'lim bosqichida tanqidiy fikrlashning rivojlanishi bolaning keyingi ta'lim jarayonlariga bo'lgan tayyorgarligini oshirib, uning ilmiy izlanish va fikr bildirish ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

Tanqidiy fikrlashning rivojlanishida xalqaro tajribaga murojaat qilish muhim ahamiyatga ega. Dunyoning ilg'or ta'lim tizimlarida o'quvchilarning tahliliy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish uchun innovatsion pedagogik yondashuvlar joriy etilgan. Masalan, Finlandiya ta'lim tizimida tanqidiy fikrlashga yo'naltirilgan topshiriqlar va interfaol metodlar keng qo'llaniladi. Shuningdek, Singapur va AQSh kabi mamlakatlarda muammoli ta'lim va bahs-munozara asosidagi yondashuvlar o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

O'zbekistonda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish davlat ta'lim siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib, mamlakatning ta'lim tizimida yangi pedagogik texnologiyalar joriy etilmoqda. Xususan, boshlang'ich sinflarda interfaol metodlardan foydalanish, muammoli ta'lim elementlarini qo'llash va o'quvchilarning mustaqil izlanish olib borishiga imkon yaratish muhim o'rin tutadi. Shu bilan birga, ta'lim standartlarini xalqaro tajribaga moslashtirish jarayoni olib borilmoqda.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda samarali metodlardan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Muammoli ta'lim usuli orqali o'quvchilarga real hayotiy vaziyatlarga mos keluvchi masalalar taqdim etilib, ularni tahlil qilish va yechim topish jarayoniga jalb etish mumkin. Interfaol metodlar esa o'quvchilarning dars jarayonida faol ishtirok etishlarini ta'minlab, ularga mavzularni chuqur tushunish imkoniyatini yaratadi. Bahs-munozara metodlari orqali o'quvchilar turli nuqtai nazarlarni tahlil qilib, o'z fikrlarini isbotlashga o'rganadilar.

Klasterlash va refleksiya usullari ham o'quvchilarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishda katta rol o'ynaydi. Klasterlash metodi orqali mavzular chuqur o'rganilib, ular o'rtasidagi bog'liqliklar aniqlanadi. Refleksiya esa o'quvchilarning o'z bilimlarini tahlil qilishiga va o'z ustida ishlashiga imkon yaratadi.

Xulosa. Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish nafaqat o'quvchilarning individual taraqqiyotiga, balki butun jamiyatning intellektual salohiyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. O'zbekiston ta'lim tizimida xalqaro tajribadan foydalanish, zamonaviy metodlarni joriy etish va o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish bo'yicha olib borilayotgan ishlar mamlakatning kelajakdagi taraqqiyoti uchun muhim poydevor hisoblanadi. Shu bois, boshlang'ich ta'limda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish yo'nalishidagi sa'y-harakatlarni davom ettirish va takomillashtirish dolzarb vazifalardan biri bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim sifatini oshirish bo'yicha strategik chora-tadbirlar to'g'risida"gi farmoni. T. 2020 y.
2. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. Boshlang'ich ta'lim konsepsiyasi. T. 2021
3. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. O'zbekistonda ta'lim tizimining innovatsion rivojlanishi va tanqidiy fikrlash metodikasi. Toshkent.2022 y
4. Дьюи, Дж. Как мы мыслим. Москва: Едиториал УРСС. 2000 г
5. Азимов, Т.Ш., Маматов, М.Ю., & Рахимова, Ш.Х. Развитие критического мышления у младших школьников в образовательном процессе Узбекистана. Журнал Педагогических Исследований Узбекистана, 3(2), 45–60. 2021
6. R.Ennis.Critical Thinking Across the Curriculum: A Vision. Inquiry, 26(1), 5–19. 2018
7. Halpern, D. F. Thought and Knowledge: An Introduction to Critical Thinking. Psychology Press. 2013
8. Paul, R., & Elder, L. Critical Thinking: Tools for Taking Charge of Your Learning and Your Life. Pearson Education. 2014
9. Lipman, M. Thinking in Education. Cambridge University Press. 2003